

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 2 kap. konsumentskyddslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att till 2 kap. konsumentskyddslagen fogas ett stadgande om hushållsapparaters energiförbrukning och bullernivå. Enligt det föreslagna stadgandet skall handels- och industriministeriet genom förordning kunna ges rätt att meddela föreskrifter om sådan information om förbrukningen av energi och andra resurser samt om buller som skall ges samt angående de uppgifter om förbrukningen av energi och andra resurser samt om

buller som varje hushållsmaskin skall förses med.

Lagen anknyter till genomförandet av Gemensamma EES-kommitténs beslut om ändring av protokoll 47 och vissa bilagor till EES-avtalet (tilläggsprotokollet till EES-avtalet) Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt det energisparprogram som regeringen godkände i september 1992 är målet en inbesparing på 15 % i förbrukningen av hushållselektricitet före år 2005. Energisparprogrammet utgår ifrån att marknadskrafterna skall utnyttjas så att energimedvetna konsumenter styr marknaden genom sina val. Ett av de medel i programmet som främjar energisparande i hushåll är systemet med märkning som anger energiförbrukningen. Förebild är motsvarande åtgärder enligt Europeiska gemenskapernas rättsakter (EG-rättsakter).

Avtalet om Europeiska samarbetsavtalet (EES-avtalet) innehåller tre direktiv om hushållsmaskiner, som grundar sig på frivillighet. I Finland ansågs dessa inte förutsätta harmonisering av författningar.

EG-rådet utfärdade i september 1992 ett direktiv om märkning och standardiserad konsumentinformation som anger hushållsapparaters förbrukning av energi och andra resurser (92/75/EEG, nedan direktivet om energimärk-

ning). Enligt direktivet är energimärkningen obligatorisk. Direktivet har genom bilaga 3a till Gemensamma EES-kommitténs beslut nr 7/94 om ändring av protokoll 47 och vissa bilagor till EES-avtalet (tilläggsprotokollet till EES-avtalet) fogats till de författningen till vilka det hänvisas i bilaga II till EES-avtalet. I Finland har regleringen av energimärkningen beretts utgående från detta direktiv.

Direktivet om energimärkning tar sikte på det allmänna målet att utnyttja naturresurserna på ett sparsamt och rationellt sätt. Syftet med energimärkningen är att påverka konsumenternas val vid anskaffningen av hushållsmaskiner. Det skall ges exakta, relevanta och jämförbara uppgifter om den energi som förbrukas när hushållsmaskinerna används. Avsikten är att konsumenterna skall fås att föredra apparater som förbrukar mindre energi. Märkningen påverkar indirekt också tillverkarna så att de fäster uppmärksamhet vid behovet att skära ned apparaternas energiförbrukning.

Den frivilliga energimärkning som tidigare har prövats inom Europeiska unionen har inte

lett till resultat. I syfte att åstadkomma en större verkan förses alla de viktigaste hushållsmaskinerna med en enhetlig energimärkning.

Uppgiften att genomföra energimärkningen ankommer i EU på medlemsstaterna. Om tre år kommer EG-kommissionen att utreda hur direktivet har verkställts. De stadganden som direktivet förutsätter skulle utfärdas i EU-länderna före utgången av juni 1993. Stadgandena skulle träda i kraft den 1 januari 1994.

Direktivet om energimärkning är ett ramdirektiv, med stöd av vilket EG-kommissionen utfärdar verkställighetsdirektiv med detaljerade bestämmelser för olika typer av hushållsmaskiner. Det första verkställighetsdirektivet (94/2/EG) utfärdades i januari 1994 för kylanordningar. Enligt direktivet skall kylanordningar förses med energimärken fr.o.m. ingången av 1995. Ytterligare verkställighetsdirektiv är under beredning, och som följande står disk- och tvättmaskiner samt torkapparater i tur.

I Sverige stiftades till följd av EES-avtalet en ramlag med stadganden om obligatorisk energimärkning för hushållsmaskiner. I Norge har man för avsikt att före utgången av april 1994 färdigställa ett förslag till en lag som möjliggör obligatorisk energimärkning. I Danmark gavs redan 1982 en ramlag om energimärkning, som bygger på rådets direktiv 79/530/EEG om märkning som anger hushållsapparaters förbrukning av energi och andra resurser. Detta direktiv har upphävts genom direktivet om energimärkning. I Sverige och Danmark har redan tidigare frivillig märkning införts i syfte att få konsumenter att välja apparater som förbrukar lite energi. Som medlem i EU förbereder sig Danmark på att införa den nya, obligatoriska energimärkningen.

I Europeiska gemenskapens verkställighetsdirektiv finns föreskrifter om de särskilda uppgifter som varje typ av hushållsmaskin skall vara försedd med. Med tanke på verkställighetsdirektivens genomförande på nationell nivå i Finland vore det ändamålsenligt att i konsumentskyddslagen (38/78) ta in ett stadgande om bemyndigande, med stöd av vilket det genom förordning kan stadgas att handels- och industriministeriet kan meddela närmare föreskrifter enligt verkställighetsdirektiven om de uppgifter som skall lämnas för varje hushållsmaskinstyp. EU:s första verkställighetsdirektiv — det som gäller kylanordningar — kan då träda i kraft genom ett beslut av handels- och industriministeriet. Den egentliga allmänna regleringen i

direktivet om energimärkning kan införas genom en förordning som ges med stöd av gällande 2 kap. 6 § konsumentskyddslagen.

Det föreslås att föreskrifter om de uppgifter som skall lämnas vid energimärkning av hushållsmaskiner meddelas med stöd av 2 kap. konsumentskyddslagen. Följaktligen föreslås det att 2 kap. konsumentskyddslagen skall ändras så att till kapitlet fogas en ny 13 §, enligt vilken det kan stadgas genom förordning att handels- och industriministeriet kan meddela föreskrifter angående den information om förbrukningen av energi och andra resurser samt buller som skall ges vid marknadsföringen av hushållsmaskiner samt angående de uppgifter om förbrukningen av energi och andra resurser samt om buller som varje hushållsmaskin skall förses med.

Konsumentskyddslagen innehåller också ett användbart övervakningssystem. Enligt 2 kap. 10 § övervakas marknadsföringens lagenlighet med hänsyn till konsumentskyddet av konsumentombudsmannen. Enligt förslaget skall tillsynen över energimärkningen ske inom ramen för konsumentombudsmannens marknadsrättsliga övervakning. I dagens ekonomiska läge är det inte ändamålsenligt att för denna uppgift organisera en separat marknadsövervakning som kräver tilläggsresurser. Konsumentombudsmannen har marknadsrättslig sakkunskap och tillräckliga övervakningsmedel till sitt förfogande.

2. Propositionens verkningar

2.1. Organisatoriska och ekonomiska verkningar

Propositionen har inga organisatoriska verkningar. Fastän det föreslås att konsumentombudsmannens befogenheter i övervakningen av marknadsföringen skall utökas, väntas detta inte medföra en så stor ökning av arbetsuppgifterna att ett behov av ytterligare personal skulle uppstå.

Den föreslagna ändringen har inga betydande ekonomiska verkningar. Konsumentombudsmannen behöver något utökade medel för att kunna göra eventuella undersökningar och utredningar i syfte att övervaka energimärkningen av hushållsmaskiner.

Någon exakt bedömning av vilka verkningar lagändringen har för privata hushåll och nä-

ringsverksamheten kan inte framläggas. Näringsidkarna blir tvungna att låta testa de maskiner som de tillverkar på det sätt som energimärkningen kräver och meddela konsumenterna behövliga uppgifter. Detta ökar näringsidkarnas utgifter i någon mån, vilket i sin tur kan antas återspeglas i priset på produkterna.

2.2. Miljöeffekter

Märkningen som anger hushållsmaskinernas energiförbrukning syftar till att minska användningen av energi i hushåll, vilket i sin tur minskar miljökonsekvenserna.

Energimärkningens effekter bedömdes av energimärkningsarbetsgruppen. Det har beräknats att prioriteringen av nya, energisparande alternativ vid apparaturval kan medföra en årlig elinbesparing på 1 TWh år 2005, vilket motsvarar ungefär 10 % av den på förhand beräknade årliga konsumtionen av hushållselektricitet. I så fall reduceras samtidigt miljöbelastningen inom energiproduktionen. En del av inbesparingarna kan tillskrivas energimärkningen.

3. Beredningen av propositionen och remissutlåtanden

Införandet av energimärkning i Finland bereddes av en arbetsgrupp som tillsatts av handels- och industriministeriet. Företrädarna i arbetsgruppen var förutom handels- och industriministeriet också Arbetseffektivitetsförbundet r.f., konsumentforskningscentralen, delegationen för konsumentärenden, Elinspektionscentralen, Finlands Elverksförening r.f.,

konsumentverket, Elektronikgrossistföreningen, Metallindustrins Standardiseringscentral samt Finlands el- och elektronikindustriförbundet.

Utlåtanden om energimärkningsarbetsgruppens betänkande har på begäran avgivits av justitieministeriet, justitieministeriets EES-enhet, utrikesministeriet, miljöministeriet, konsumentverket, konsumentforskningscentralen, Elektronikgrossistföreningen r.f., Handels Centralförbundet, Centralhandelskammaren, Kodintekniikkaliitto r.y., Delegationen för hushålls- och konsumentorganisationerna, Kunnalliset kuluttajaneuvotat r.y., Hushållslärarnas förbund r.f., Finlands konsumentförbund r.f., Finlands Standardiseringsförbund r.f., Företagarnas Centralförbund i Finland, Konsumentkommittén för standardiseringsärenden, Elinspektionscentralen, Industrins och Arbetsgivarernas Centralförbund, Arbetseffektivitetsförbundet r.f., Detaljhandelns Centralförbundet och Miljörådet.

De flesta av dem som avgett utlåtanden har inte sett något hinder för de föreslagna stadfästena om energimärkning. Justitieministeriets EES-enhet ifrågasätter dock huruvida direktivet om märkning som anger energiförbrukningen borde verkställas på det föreslagna sättet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g**om ändring av 2 kap. konsumentskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 kap. konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/78) en ny 13 § som följer:

13 §

Genom förordning kan stadgas att handels- och industriministeriet kan meddela föreskrifter angående den information om förbrukningen av energi och andra resurser samt buller som skall ges vid marknadsföringen av hushållsmaskiner samt angående de uppgifter om förbruk-

ningen av energi och andra resurser samt om buller som varje hushållsmaskin skall förses med.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 27 maj 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Pertti Salolainen